

# RĂVAȘUL

Editor și redactor resp.:  
Petru P. Barițiu

Adresa: **Jokai u. 6.**  
Pe 1 an (52 nri de câte 16 pag.) 6 cor.  
Pe o jumăt. de an (26 de nri) 3 cor.

Întemeietorul foii:  
Dr. E. Dăianu.

## Poetul Goga și preoții noștri.

În numărul 3 al „Luceafărului“ poetul Goga a publicat un articol despre chemarea preoțimei noastre.

Articolul din vorbă a fost lăudat de multe foi a le noastre. E și vrednic, că e frumos scris și cuprinde mult adevăr, dar nu tot adevărul. Poetul Goga vede în preotul român numai partea poetică; viața înse, din păcate, nu-i toată poezie; și preotul trebuie să fie între toate împrejurările „tuturor toate“, cum zice sf. Apostul Pavel. Bine ar fi dacă am mai avea viața acea patriarcală, în care preotul putea să fie, cum crede Goga, că ar trebui să fie, un element de frumseță și decor al vieții poporului nostru. Dar poetul nostru nu vede oare că de o vreme răsar figuri nouă, în viața noastră, ba chiar și în cler? „Popa din Lungocești“ și preoți de cei cu Apelul, cari și-ar »schimba firma«, cu autorizarea »luptătorilor naționaliști«, numai să ajungă și ei la »congrua« fraților mai bine înzestrați cu bani — ca să »aibă pentru ce tăcea« (!) arată, că s'a trecut vremea »popii Balint«, care nici el nu era un ideal desăvârșit.

Din considerarea aceasta unilaterală, dar de bună credință, provine scăderea concepțiunii poetului despre preoțimea noastră. Iată de ce pu-

blicăm articolul preţuitului nostru colaborator deşi nu eshaurează chestiunea. \*

După o notiţă anticipată despre »Revista teologică« în numărul din urmă al anului 1906 din »Luceafărul«, poetul Oct. Goga ne dă acum în numărul mai nou al aceleiaş reviste un articol mai lung, în care se ocupă cu chemarea preoţiei noastre. Articolul pare a fi un răspuns »tâlcuitorilor răi şi nepricepuţi« ai cuvintelor Dsale şi profesorilor de teologie, cari scot »Revista teologică« din Sibiu.

Ideia principală a articolului este: preotul »să fie un îndrumător cultural, un sfetnic politic al poporenilor săi«, stăruie pe lângă întimitatea celuiia cu sufletul credincioşilor şi pe lângă rolul de »părinte«, care trebuie să-l aibă. Da, d-l Goga are dreptate, așa ar trebui să fie. Cu atât însă mi-se par mai greşite şi mai neîntemeiate părerile Dsale cu privire la educaţia ştiinţifică a preoţiei. Căci zice: preotul trebuie să fie încă »multă vreme«, ceea ce a fost în trecut, un om simplu, care să ştie ceti şi scrie şi face o slujbă d zeiească, fără cunoştinţa dogmelor şi canoanelor, fără nici o pregătire ştiinţifică şi fără cultură. Voiu încerca să arăt — chiar cu risicul de a fi înşirat printre tâlcuitorii »răi şi nepricepuţi« ai cuvintelor Dsale — că preotul are lipsă de cunoştinţe şi cultură temeinică pentru sine însuşi, pentru întărirea sufletului său, pentru susţinerea auctorităţii şi cinstei sale şi pentru a-şi putea împlini chemarea sa de părinte, conducător şi sfetnic al mulţimei.

A fost un timp, când toată pregătirea preotului se mărginea la cetit şi scris, când cutare era luat de lângă oi şi trimis de frunţaşii satului pe 5—6 săptămâni la vâldicie, de unde se întorcea acasă cu dreptul de a-şi pune patrafirul după cap.

Astăzi însă fiitorul »părinte« nu se mai alege dintre cei dela stână, ci dintre aceia, cari au umblat 12 ani — între împrejurări normale — la şcoală, cari au auzit multe dela unul şi dela altul, şi bune şi rele, care a cetit mult, şi bine, şi rău, şi care de multe ori părăseşte gimnaziul sdruncinat în credinţa sa, în morala sa câştigată în casa părinţească, care în fine vrea să fie »modern« şi modernismul acesta adese însămnă a nu da nimica pe credinţa în D-zeu, pe biserică, pe morală, idei scrintite, pe cari le-a primit ca un papagal prin contactul cu »copii de lumea nouă« şi prin cetitul cărţilor şi scrierilor la modă. Cu pregătirea aceasta şi cu ideile acestea intră în seminar. E foarte dureros, că e așa, dar e adevărat.

Aci trebuie să i-se desfășure, să i-se facă cunoscute, toate »chițibușeriile dogmatice«, trebuie să-l preumbli pe »câmpul mlăștinos al canoanelor«, fie și »moarte«, — esepresiile sunt ale d-lui Goga, — trebuie să clădești o temelie nouă în sufletul lui, o temelie solidă, ca stânca de grahit, credinței vechi în D-zeu, în biserică, în morală, credință, care i-s'a dus pe apa Sâmbetei. Trebuie să-l convingi, să-l faci să vadă, cum vede, că de două ori doi sunt patru ( $2 \times 2 = 4$ ), că ceea ce credea și crede tatăl său și mamă sa și ce a crezut neam de neamul lui, nu e o prostie, ci e ceva sfânt de adevărat, înaintea căruia trebuie să se închine toți oamenii, chiar și — poeții.

E și firesc să fie așa. Pentrucă cum vei aștepta dela cineva să propoveduiască cuvântul Evangheliei, să-l pună altuia la inimă, să țină tare, tare și neschimbată în oamenii săi credința în D-zeul, pe care el nu-l cinstește, în care el nu crede și pe care el nu dă nimic. Și fiindcă e vorba de un om, care nu-ți primește ori ce afirmații simple, trebuie să-i argumentezi, să-l aduci să vadă și să creadă. Preotul acesta va fi chemat să-și aperse, mai ales clasa așa numită cultă, de toate teoriile socialiste, nihiliste, ateiste și mai știe D-zeu câte iste, cari sub deviza modernizmului se strecură în societatea inteligentă, nimicind până și ultimul strop de credință. De aci contemplația stearpă (? sic!) excursiunile fără sfârșit, pe câmpul mlăștinos al canoanelor și »chițibușeriile dogmatice«

Preotul are lipsă de cultură pentru susținerea auctorității, vazei și cinstei sale, în fața alor săi și în fața străinilor, de cari este încunjurat. Ungurii își au seminarele lor cu profesori, cari au învățat prin centre mari de cultură, ca Roma, Viena, Innsbruck, își au preoții lor cu cunoștințe destul de frumoase. Și acum, când după multe năcazuri, chinuri și lipsuri nenumărate, prin hărnicia câtorva mitropoliți și episcopi cruțători și iubitori de neam, am ajuns de ne avem și noi școala, unde să ne creștem preoții noștri, ca să poată sta alături cu cei străini de noi, d-l Goga vine și ne spune, că toate acestea sunt rele, că preoții noștri n'au lipsă de cultură, că ei trebuie să fie oameni simpli și proști așa cum erau înainte cu o sută sau două de ani. Dacă preoțimea noastră a fost disprețuită în societate și pusă cu mult în urma cutărui solgăbirău sau »fisolgăbirău« care a făcut de multe ori în 5—6 ani, câne cânește, câteva examene, din cari nu s'a ales adesea decât cu o ambiție exagerată, dacă și-a bătut joc de el cutare notar cu șase clase gimnaziale — decumva le are și pe acelea — și cu o praxă poate de 20 ani în cancelaria altuia, asta e se atribul numai împrejurarii, că nu s'a știut ținea însuși



auuctoritatea și locul, care i-se cuvine în societate. Și asta nu a putut-o face, pentrucă nu s'a putut răzima nici pe cultura lui, nici pe bogăția lui. De aici provine umilința aceea într'adevăr neomenească, pe care o simte față de fiecare slujbaș al statului. Și lipsa asta de cultură e și cauza de țăranul nostru e în stare să stea cu căciula în mână până-i degeră urechile înaintea fiecărui »mațe-fripte« imbrăcat în haine nemțești. Prin cultură și numai prin ea ajunge omul să se știe prețul pe sine, să-și pretindă drepturile sale și să dea și altuia atâta, numai atâta, cât i-se suvine.

În fine preotul are lipsă de cultură, de educație științifică pentru împlinirea chemării sale. »Dacă a fost întrecut o urmare firească a stărei noastre politice, că preoțimea nu a putut să-și câștige o erudiție a tagmei sale«, dacă »nu știau acei preoți latinește sau grecește — nici azi nu știu și ar fi frumos de ar ști — și nu-și băteau capul cu interpretații științifice de dogme sau canoane«, azi acolo nu ne putem întoarce. Și dacă în trecut activitatea popii se mărginea la darea hranei sufletești trebuincioasă poporului cetindu-i din cărțile sfinte, azi atât nu ajunge. Cu cetitul din cărțile sfinte își va putea face preotul oamenii săi foarte religioși și cu frica lui D-zeu, dar nu-i va mântui de sărăcie și prostie, din cari izvoresc toate relele și năcazurile, de cari suferă. Azi preotul trebuie să fie »îndrumător cultural, un sfetnic politic al popovenilor săi«, trebuie să fie un om idealist, însuflețit pentru idealul său, care este și idealul neamului întreg, și din însuflețirea aceasta să pornească faptele și lumina, dar pentru toate acestea — să ierte d-l Goga — nu ajunge știința cetitului din Psaltire sau Molitvelnic. Dela preot se pretinde — pretind interesele poporului — energie, însuflețire, dragoste de muncă și spirit de jertfă, cari nu pot izvorî decât din suflete lămurite prin o cultură sănătoasă, din încrederea care ți-o dă țaria, ce o simțești tu în inima ta, dintr'o minte luminată cu idei bune, pentrucă poporul trebuie condus cu sfatul, cu fapta, cu pilda în toată ziua și în tot timpul, iar nu numai la cinci ani odată, când trebuie să-ți arăți naționalismul și iai steagul în mână strigând: trăiască cutare, pe când la tine în sat e plâns și lacrimi, prostie și întunec, sub cerul lui D-zeu ca și în fundul iadului.

Argumentul, care-l aduce d-l Goga pentru dovedirea spuselor sale, e ca cel adus de unii prin gimnaz: ce lipsă am de matematică și fizică, că doar eu nu mă fac advocat, sau ce lipsă am de latină, greacă, căci voui fi inginer. Dsa zice: »Ce așteaptă dela el (țăranul dela popă)? Interpretări de dogme și canoane de sigur că nu«.

Se teme d-l Goga că preotul »va încuia poarta înaintea țăranilor chinuți și nu va alerga în ajutorul lor, pentrucă în acest timp să se așeze cu coatele pe masă și să citească din cărți nemțești«, se teme, că știința îl face inconștiu de datorițele sale, că-i strică simțul de cinste și de omenie?

Nu știu cu ce teme se teme. Se provoacă la Bucovina, însă e foarte mare întrebare: oare cultura științifică a popilor să fie cauza decadinții poporului din Bucovina. Eu mă îndoiesc, și zic, că ar face un bine nespun de însămnat, dacă le-ar dovedi-o aceasta fraților Bucovineni, ca să știe de unde să înceapă lecuirea răului.

După spusele d-lui Goga ar trebui opriti preoții dela cetirea ori cărei cărți de știință, pentrucă așa cer interesele neamului. Cum stăm atunci cu acuzele, cari li-se aduc, că nu cetesc, că sunt străini de literatura și scrisul românesc, cum stăm cu unitatea culturală, la care vrem să ajungem? Ar trebui trimiși la popie feciori dela plug, cari curosc azbuche, și astfel am trage foarte mult folos din banii, cu cari se susțin cea câteva seminarii, pe cari le avem, dacă dămeie-torii nu au avut atâta minte să vadă, că nu-s de treabă, ba încă strică.

Fie preotul adevăratul părinte al poporului și adevăratul conducător al vieții aceuia. Dar pentrucă să fie, trebuie să-și lămurească mai întâi sufletul său cu toată știința bună, și viața sa cu toată bunătatea.

Iustin Volbură.

## Crestături.

— »Budapesti Hirlap« (nr. din 21 Martie) se ocupă la locul prim cu revolta țărănească din România, și autorul găsește prilej, printr'o tragere, ca de păr, a chestiunii, să combată și lupta noastră pornită de abia întru apărarea școalelor. Pomeneste și un cuvânt al lui Bărnuțiu, din memorabilul său discurs din 2—14 Maiu 1848, pe care se zice că l'ar fi citat un orator la adunarea din 10 Martie n. a. c. ținută la Blaj, Pasajul citat în original sună astfel:

»Căutați la aceasta mulțime de Români, care strigă în numele a

toată Națiunea: să nu ne ducem la *masa libertății* ungurești, căci bucatele ei toate sunt înveninate; să nu ne vindem țeara și limba, căci perzându-se odată nu se mai poate câștiga; uniți-vă cu poporul toți, preoți, nobili, cetățeni, ostași, învățați, și vă consultați cu *un* cuget asupra mijloacelor *reînvierii naționali*, pentrucă toți sunteți fii aceleiași mame și cauza este *comună*, țineți cu Poporul toți, ca să nu rătăciți, pentru că poporul nu se abate dela natură, nici nu-l trag străinii așa de ușor în partea lor, cum îi trag pe unii din celelalte clase, cari urlă împreună cu lupii și sfășie pe popor dimpreună cu aceștia.

Nu știm dacă a fost citat în adunarea dela Blaj acest sau alt pasaj din frumosul și neperitorul discurs al lui Bărnăuțiu; nici într'un raport n'am cetit despre aceasta; nicăiri discursurile în întregime nu s'au publicat, deși, dacă am fi noi organizați pentru o luptă, cum s'ar cuveni, și cum nu suntem, discursurile celei dintăiu adunări, de model, ar trebui să fi fost adunate deja într'o broșură, la îndemâna tuturor, cari dacă nu-s tocmai așa mari oratori, nu sunt mai puțin Români de inimă ca ori care altul. E posibil însă ca pasajul să fi fost citat, doar discursul lui Bărnăuțiu, întreg întreguț să nimereste, *mutatis mutandis* și azi, tot așa, ca și la 1848. Doar situația în fond nu s'a schimbat aproape de loc. Cel mult atâtă, că Bărnăuțiu zicea »*masa libertății*« ear azi se zice »*prânz de gală*«; el zicea: să nu ne ducem, car cei de azi, vorba lui Goga, »șed cu Domni la masă«.

D. Jancsó Benedek însă, sau cine va fi autorul articolului din »B. Hir.« ne-a deobligat, atrăgându-ne atențiunea, celor ce îl cetim — și sunt mulți — la discursul celebru al celebrului Bărnăuțiu. Actualitatea lui din prilejul chiar a celor ce se petrec în Moldova se impune; ca și când numai ieri l'ar fi rostit... Încheierea, de pildă, sună astfel:

»Așa Fraților! Aduceți-vă aminte că vă strigă din mormânt străbunii noștri: »Fiilor! Noi încă am fost nu odată în împrejurări grele, cum sunteți voi astăzi; de multe ori am suferit și mai mari rele decât voi; fost'am cu Goții dară nu ne-am făcut Goți, fost'am cu Hunii, dară nu ne-am hunit,... fost'am cu Bulgarii și nu ne-am bulgărit; cu Rușii și nu ne-am rusit... (numai de asta nu și-a adus aminte: »fost'am cu Jidovii și nu ne-am jidovit) ci ne-am luptat, ca Români, pentru pământul și numele nostru, ca să vi-l lăsăm vouă dimpreună cu limba noastră cea

dulce ca ceriul sub care s'a născut. Nu vă nemțireți, nu vă rusireți, nu vă unguireți nici voi, rămâneți credincioși numelui și limbei voastre; apărați-vă ca frații, cu puteri unite, în pace și resbel; vedeți cum ne-am luptat noi pentru limba și romanitatea noastră; luptați-vă și voi, și le apărați ca lumina ochilor vostri, până ce se va restaura Capitolul și va trimite la voi Senatul și poporul roman pe Traian cu Legiunile peste Dunăre, ca să vă încunune cu laurul nemuririi pentru constanța și bărbăția voastră. *Dixi et salvavi animam meam*«.

**Din România,** mai ales din părțile Moldovei stăpânite de Mochi Fischer și Rappaportii lui, vin vești fioroase despre revoalte țărănești. Trebuie să spunem, că vestile acestea ne lovesc amar în suflet. Abia s'a încheiat anul jubilar, ba încă nici n'au răsunat toate acordurile cântărilor și osanalelor dela expoziție, nici nu s'au sfârșit toate tămiările personale, de cari și pe la noi s'au străcurat, și mai picură și acum ici-colea, pe câte un piept dornic câte o distincție preaînaltă, și iată că se pecetluiesc cu sânge cald și să îngroapă cu vieți de oameni, toate aceste amintiri iubilare! Contrastul vine prea curând și prea isbitor, decât ca să nu-l simțim și noi, și poate mai ales noi, cari în momentele acestea cu totul altceva am fi așteptat să auzim și să vedem peste munți. În detaluri nu intrăm, dorim însă ca, dacă a lipsit prevederea înțeleaptă, care să fi preîntimpinrăul prin niște mesuri de dreptate, cu dragoste de țară și neam, cari pe țărâtime, se întemeiază, să deede D-zeu acum celor ce li-se cuvine, părințească simțire pentru a sana ranele sângerând și a curăți deodată cu ruinele pricinuite de isbucnirea repede a nemai suferitelor dureri, și relele ce le-a pricinuit, prin îngrămadirea atâtor păcate, aceasta isbucnire, și să creeze temelii nouă pentru o reînviere națion. frumoasă.

Presupunem anume, că nu afitările din afară, fie dela *duşmani*, cari sunt destui în toate părţile, fie dela ai *noştri*, — mai ales »ai noştri« cei zugrăviţi de d-l A. C. Cuza în »Neamul Românesc«, — ci durerile îngrămădite de răutatea unora, şi nepăsarea şi mai rea a altora, au pricinuit aceste regretabile pustiiri, cari cu cât se vor fi delăturat şi reparat mai curând; cu atât mai bine pentru noi toţi.

— Pe galeria camerei deputaţilor din Budapesta s'a întâmplat zilele trecute o scenă, faţă cu unele distinsse dame române, al cărei erou de trist renume e un deputat maghiar al cărui nume nu-i vrednic să-l pomenim aici. Scena s'a descris pe larg în ziare, şi la noi, şi la străini, şi a format obiect de

discuţie, multă vreme, în multe locuri, dar nici până azi afacerea nu şi-a aflat vr'o încheiere. Presa ungurească a desavuat curând pe viteazul gureş, şi »Az Ujság« a caracterizat cu spirit şi cu multă dreptate cazul în- cunoscuta sa »Cronica cobzarului« din Dumineca trecută. Relevăm acest fapt şi încheiem incidentul cu observarea făcută de un domn, care are obiceiul necreştinesc de a tranşa pe scurt atari chestiuni, şi care a zis, într'o conversaţie: »În toată chestia numai un bărbat am remarcat: d-na Lucia Cosma«. — Cuvântul cu care d-na Cosma a înfierat cazul: »Infamule« a dat Cobzarului dela »Az Ujság« privilegiul unor versuri, cari ar merita să fie traduse, ca un document.

## CRONICA.

— Dl. Dr. C. J. Istrati, fostul director al expoziţiei iubilare din Bucureşti, a fost numit ministru al domeniilor, în locul d-lui Ioan Lahovari, trecut la departamentul externelor.

— Am onoare a aduce la cunoştinţa onoratului public, că »Atelierul« de ţesături şi cusături a »Reuniunii femeilor române« din comitatul Huniadorei, s'a deschis în Orăştie.

În atelier se primesc comande şi se pregătesc următorii articli de industrie de casă: costume, plăci pentru bluze şi cămeşi de noapte pentru bărbaţi, surtucuri pentru copii, jileuri cu cusături pentru domni, garnituri de feţe de masă pentru cafea şi ceai, covoare, perdele, ştergare, mici obiecte practice, ca fugătoare, tablete, acoperitoare de pâne, de credenţ şi tot felul de ţesături pentru menaj ca ciarciafuri de pânză, măşariţe, ştergare de pâne, de tăiere, pocale şi alte obiecte de ţesut. Modelele se pot alege la »Atelier«, unde conducătoarea dşoara Tiberia P. Barcian va servi cu desluşirile necesare.

Comande se fac la subscrisa.

Orăştie la 15 Martie 1907. Victoria Dr. Erdélyi, directoară.

— În comitatul *Mureş-Turda* şi mai ales la centru, în *Mureş-Oşorhei*, luptele personale între matadorii administraţiei au ajuns departe. Acum e vorba ca să fie (a fost) denumit un comite

suprem energic și guvernul a aflat, că tinerul Ugron Gábor, fiul bătrânului cu acelaș nume, ar fi bărbatul providențial, care să facă rânduiială între certaii patrioți, cari nu se pot împărți asupra feliuritelor sinecure. E destul de caracteristic altfel pentru economia prietenească, ce se face, că guvernul vrea să trimită comite chiar pe feciorul bătrânului leu, care așa de des încolțește pe Români în dietă și afară de dietă, însă așa ca să rămână în acelaș timp comite și în Ugocea, unde se află de când cu venirea coaliției la putere. Și mai curios e, că esmiterea în dublă calitate a tinerului Ugron se motivează în foile de provincie cu agitațiuni naționaliste! Auzi acolo, în comit. Mureș-Turda e mare agitațiunea naționalităților!

— »Mărgineana« se numește noul institut de credit și econ. soc. pe acții în Poiana. Această bancă începe cu un capital social de 80.000 cor. și e a doua bancă în aceeași comună, în Poiana Sibiului. Nu știm să felicităm comuna, ori ba, constatăm însă un fapt, că răsar băncile ca ciupercile.

— † *Teodor Popu* protopop în Ortelec și membru al »Asociațiunei« după un morb îndelungat, provăzut fiind cu sf. tuine, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 16 Martie a. c. la 4 oare dimineața, în anul al 74 al vieții și 47 al preoției și al fericitei sale căsătorii. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

— În *Alba-Iulia* avem acum și o farmacie românească. D-l *Nic. Vlad.* apotecar în Oraștie a cumpărat farmacia »la s. Stefan« din piața Bălgradului și o conduce prin fiul său Virgil Vlad.

— »Vulturul« institut de credit și economil societate pe acții și-a început activitatea cu 1 Martie 1907. Localul institutului se află în fata judecătoriei cercuale, și acaselor comitatului Târnavei-mici, în casele d-lui avocat Căluțiu.

— *Silvia Rus născ. Coruțiu*, din Maier, și-a dat blândul suflet în 19 Martie 1907 în etate de 36 ani și în al 20-lea an al fericitei sale căsătorii.

— *Stefan China*, cleric în anul II. al seminarului din Gherla a reposat în 21 Martie n., după suferințe îndelungate, provăzut cu sfintele Taine.

— *Maria Branea născ. Blaș*, soția preotului Gavril Branea din Petelea, după scurte suferințe a repausat în Domnul în 22 Martie a. c. în anul al 5-lea a fericitei sale căsătorii și al 23-lea al etății sale.

— A murit — la ușa Papei. O femeie bătrână dorise viața întreaga să ajungă și ea să vadă pe Papa dela Roma!



Abia acum a ajuns să-şi împlinească gândul. A mers Dumineca trecută în Vatican, să ajungă înaintea Papei. Cum era însă foarte credincioasă şi voioasă, că în sfârşit i-se va împlini vechea dorinţă, atât a fost de agitată, mişcată şi aprinsă de bucuria şi neastâmpărul că ce o să facă, când o vedea pe sf. părinte, încât a fost lovită de gută şi a murit pe loc, în sala de aşteptare, la uşa Papei, nainte de a fi ajuns în faţa lui... Papa, încunoştinţat despre moartea bătrânei femei, a grăbit la faţa locului, a binecuvântat trupul moartei şi a poruncit să o ducă în o altă odaie şi să-i pregătească pe cheluielile lui proprii, cele de lipsă pentru înmormântare.

(»Libertatea«).

— *Mulţămită publică.* Credincioşii gr.-cat. din parochia Tîrşolt (dieceza Gherlei) Vasile Bura I. Stefan şi George Anderco au ridicat pe spesele lor în hotarul comunei 2 cruci frumoase de piatră în valoare de câte 250 cor. Iar pentru înfrumuseţarea din lăuntru a bisericii celei noue au dăruit: Vasile Rus I. Mihai şi soţia Eudochia Belea un rând de haine negre în preţ de 100 cor.; doi prapori cu 45 cor.; o măsuţă înaintea icoanei Maicei Domnului în preţ de 8 cor., la olaltă 153 cor. Au mai dăruit: Coţ Eudochia un rând de haine bisericesti de culoarea verde în preţ de 93 cor.; Hüge luon I. Nicoară şi soţia sa Irinca Rus o icoană reprezentând pe Domnul nostru Isus Christos în mormânt, pictată pe pânză, 70 cor. şi o învălitoare cr 5 cor. Miculaş Irinca şi Marica Pit o cruciuliţă cu 18 cor.; Vasile Pop şi soţia sa Irinca Bilt 3 luminări cu 12 cor.; Alexa Târnar 2 luminări cu 10 cor.; Birtoc luoneasa o măsuţă cu învălitoare cu 7 cor.; George Bura I. luon un stichar în preţ de 10 cor.; Marica Pop o faţă sub lithier cu 2 cor.; Marica Zele un perşei şi o cruciuliţă cu 3 cor. 60 fil.; Simeon Fane un clopoţel cu 1 cor. 40 fil.; Irinca Petca o cruciţă 2 cor.; Anuţa Rişco şi Marie Cardoş 2 feşnice cu 4 cor. 40 fil. S'au dăruit cu totul obiecte în valoare de 893 cor. Pentru cări fapte bune şi pe această cale le aduc susnumiţilor credincioşi mulţămită, dorind ca Părintele îndurărilor să le respălătească insutit jertfele aduse întru mărirea lui D-zeu. Tîrşolt la 12 Martie 1907. Eugen Dredean m. p. preot gr.-cat.

— În *Bulgaria* e mare fierbere de un timp. În zilele trecută prim-ministrul Petcoff a fost împuşcat în parcul oraşului de un student şi căzu mort. Ministrul de justiţie, Ghenadieff, care-l însoţia, a fost şi el rănit greu. Iritaţia în toată ţara creşte.

---

»Predicile lui Petru Maior« legate frumos, vol. I.—II, costă 7 cor. + 50 fil. posta.

## Cărţi — Reviste — Ziare.

— *Statul, Biserica și Școala* — un capitol din marele op. premiat de universitatea din Bpesta.

»Drepturile și datorințele Familiei, Bisericii și Statului pe terenul instrucțiunii și educațiunii, de Sarmaságh Géza. Trad. de I. N. Pop. Cu o prefață, de Dr. E. Dăianu, protopop. Retipărire din »Răvaşul«. 8° 102 pag. Prețul 1 cor. 50 fil.

Cuprinsul cărții, mai actual ca ori când, e cunoscut cetitorilor noștri, și nu noi îi vom releva importanța. Constatăm însă că »Tribuna« din Arad (nr. 53) tratează cartea cu vădită rea credință. Nici odată mai mare nedreptate unei cărți nu i-s'a făcut ca aci.

Autorul articolului poate fi *Tanda*, chiar și *Tândală națională*, fără a fi popă. Un preot nu poate fi așa de rău și nu poate perverti așa de răutăcios, ca »Popa Tanda« al »Tribunei«.

— O alegere de Episcopi moldoveni, în 1557—8 de N. Iorga, a apărut din »Răvaşul« și în broșură separată; 8 pag. cu 2 ilustrațiuni. Prețul 10 fil.

— Au apărut și ni-s'au trimis:

Istoria naturală pentru cl. IV. gimn. de Dr. Ambrosie Chețianu, profesor, I. Botanica. Blaj, 1907. Prețul 1 cor. 50 fil. 8° 132 pag. frumos tipărite cu numeroase ilustrațiuni. Din prefață: »Cred că materia îmbrățoșată este de ajuns, pentru ca elevii să înțeleagă legile și armonia, ce domnește în regnul vegetal«.

— Sfaturi pentru țărani și viața s.-tului Izidor de I. P. Tousaint. Traducere după o traducere ungurească. Blaj, 1907. Preț. 16 fil. 16° 50 pag.

## »Răvaşul« Clujului.

— Pentru fondul noii biserici din Cluj au binevoit a mai dăru în timpul din urmă:

382. Dr. Isidor Marcu, canonic, rector al seminariului din Blaj, 100 cor.

383. Iuniu Brut Hodoșiu, dir. »Patriei« din Blaj, 50 cor.

384. George Moody, preot rom. unit, în Cehalul român (comit. Sătmar) 10 cor. Total 160 cor.

D-zeu să le răsplătească cu darurile sale.

— Direcţiunea institutului »Economul« în loc de cunună peritoare pe sicriul regretatului său fost membru Leontin Poo, a dat reuniunii »Sf. Maria« a femeilor române din Cluj, 50 cor. într-o cassetă de economii »Selfman« pentru scopurile sale filantropice.

— Adunarea generală a »Economului« a decurs în ordine frumoasă, de model. Preş. Dr. Isidor Marcu a rostit un frumos cuvânt de deschidere. Acţionarii s'au prezentat în număr considerabil; în frunte II. Sa prepozitul I. M. Moldovan, din Blaj, Aurel C. Domşa, N. Tincu, preotul Hopârtean, not. Godolan, Dr. V. Moldovan (Mociu), etc. Direcţiunea completă. Toate propunerile direcţiunii s'au primit unanim. Aleşi în direcţiune cu totalitatea voturilor au fost cei optaţi deja de direcţiune: Ioan Nestor de Desmir, jude de tablă în penz. şi Dr. Coriolan Pop, directorul »Bihorenei«. La urmă protopopul Dr. Dăianu a mulţămît adunării în numele parohiei din Cluj pentru ajutorul anual de 1000 cor, votat pentru susţinerea şcolaei. Acţionarii mulţumiţi şi veseli de roadele noiei epoci de muncă cinstită, ce s'a început sub conducerea directorului Dr. Frâncu; s'au întrunit la prânz comuu în hotel »Panonia«, iar dnpă aceea au asistat la înmormântarea d-lui Leontin Pop, membru în dir. săvârşită de preş. dir. Dr. Marcu, asistat de protopopul Dr. Dăianu, prof. St. Roşian şi Eug. Pop Pecurariu.

— În mormântarea d-lui Leontin Pop în cripta familiară din Morlaca a fost o splendidă sărbare funebră. Intre număr-roasele cununi a familiei a fost şi cununa curatorilor bis. din Cluj. Tot poporul din Morlaca în frunte cu prapori au întimpinat sicriul la gară, formând un frumos cortej pe calea de 4 chmetri până la biserică. Aci a săvârşit prohojul Dr. Dăianu, care a rostit şi cuvântare, cântând Aron Papiu, prof. de cant în Blaj. În veci pomenirea lui!

## 6500 meri nobili

de 4 şi 5 ani din soiurile Batull, Carmelit-Reinette, Cassel-Reinette, Goldparmän, Poinic, Stettin sunt de vânzare la moşia subscrisei din Şmig (Somogyom).

Preţul unui pom numai 70 fil. (35 cr.). la cumpărări în massă dela 200 bucăţi în sus 10% rabat.

Preţul e a se asemna deodată cu comanda la adresa subscrisei. — Spedarea se efectueşte din gara Medgyes şi până aci fără spese.

**Emilia Dr. Russu,**  
soţie de avocat  
Sibiu—Nagyzeben.

**„Câmpiana“ institut de credit și economii,**

**Contul Bilanț**

**Active. — Vagyon.**

|  | Cor.          | fil.      |
|--|---------------|-----------|
| Cassa în numărar — Pénz-<br>tári készlet — — — — —               | 461           | 24        |
| Imprumuturi pe cambii —<br>Váltó tárcza — — — — 253520·19        |               |           |
| Imprumuturi hipotecare —<br>Jelzálogos kölcsönök — — — 65480·—   |               |           |
| Imprumuturi cu cavenți —<br>Kötvény kölcsönök — — — 23890·—      | 342890        | 19        |
| Mobilier — Butorzat — — — 684·40                                 |               |           |
| După amortizare de 10% —<br>10% leírás után — — — — 68·44        | 615           | 96        |
| Inter. de reesc. anticip. — Vissz-<br>számítolási előleg kamatja | 2062          | 70        |
| Inter. tranzit. restante — Át-<br>meneti hátralék kamatok —      |               | 14·08     |
|  | <b>346044</b> | <b>17</b> |

## societate pe acţii în Mociu — Mócs.

## Mérleg Számla

## Passive. — Teher.

|   | Cor.   | fil. |
|---|--------|------|
| Capital social — Részv. tőke                                  | 50000  | —    |
| Depun. spre fructificare —<br>Takarék betétek — — —           | 108662 | 66   |
| Reescompt — Visszleszá-<br>mitolás — — — — —                  | 170382 | —    |
| Interese tranzit, anticip. pro<br>1907 — Előre bevett kamatok | 8490   | 83   |
| Diverse conturi debit. — Kü-<br>lönféle hitelezők — — —       | 357    | 11   |
| Profit curat — Tiszta nyereség                                | 8151   | 57   |
|   | 346044 | 17   |

## Contul Profit și Perderi

### Spese. — Költségek.

|   | Cor.     | fil.     |
|---|----------|----------|
| Interese — Kamatok                                      |          |          |
| Pentru depuneri spre fructificare — Takarékbetétek után | 39590.06 |          |
| Pentru reescompt — Visszelszámítás után — — —           | 6113.77  |          |
| Pentru contul curent — Folyószámla után — — — —         | 1141.32  | 11214.15 |
| Spese — Költségek                                       |          |          |
| Remuner. — Tisztelet díjak                              | 2860.—   |          |
| Diverse spese — Különbéle költségek — — — —             | 2011.02  | 4871.02  |
| Dări — Adók   |          |          |
| Directă — Egyenes — — —                                 | 855.62   |          |
| 10% după inter. la dep. — 10% betéti kamatok után       | 395.90   | 1251.52  |
| Amortizare — Leírás                                     |          |          |
| din spesele de fond. — alapit. költségekből — — — —     | 237.45   |          |
| din mobilier — butorzatból                              | 68.44    | 305.89   |
| Profit curat — Tiszta nyer.                             |          | 8151.57  |
|   |          | 25794.15 |

Mociu — Mócs, în 31 Decembrie 1906.

Direcțiunea.

**Joan Moldovan** m. p.  
președinte — elnök.

**Dr. Gavril Tripon** m. p.

**Andrei Voda** m. p.   **Jeronim Bozac** m. p.   **Joan Bozac** m. p.

Subsemnatul comitet de reviziune am examinat  
Alulirott felügyelőbizottság, felülvizsgálta ezen  
Mociu — Mócson,

**Joan Seoca** m. p.  
prez. — elnök.

**N. Căciulă** m. p.

## Nyereség és Veszteség Számla

### Venite. — Bevételek.

|  | Cor.  | fil. |
|--|-------|------|
| Interese — Kamatok   |       |      |
| Dela împrum. camb. — Váltók<br>után — — — — — 13245.75   |       |      |
| Dela împrum. pe obligații cu<br>cavenți și ipot. — Kötvény<br>és jelzálog kölcsönök után 5540.04 | 18785 | 79   |
| Proviziuni — Jutalékok —   | 7008  | 36   |
|  | 25794 | 15   |

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pentru comptabilitate — a könyvelésért:

Az igazgatóság.

**Joan Dan** m. p.  
direc. esec. — vezér ig.

**Simeon Ciuca** m. p.  
Revăzut — felülvizsgálta:

**Nicolau Vulcu** m. p.

**Herția** m. p.

Conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine.  
számlákat és azokat helyeseknek találta.

1907 Decembre 31.

**Valeriu Răssu** m. p.

**Vasile Xopârtean** m. p.

# Institutul indigen de asigurare

Fondat la  
1868

„**Transsylvania**“

Fondat la  
1868

se recomandă pentru încheierea de

*Asigurări de foc și asupra vieții, de rente, zestre pe cheltuelile înmormântării etc. în toate combinațiile și cu tarifele cele mai ieftine.*

Valori asigurate:  
**105 milioane cor.**

Despăgubiri prestate:  
**7 milioane coroane.**

Sfaturi în toate afacerile de asigurare se dau fără nici o cheltuială.

Acușitori buni se caută în condițiuni favorabile.

**Agentura generală în Cluj, Emketér 16.**

Asigurări se pot face la »Economul« și la Agentura »Transilvaniei« în Cluj.

Cine suferă de (nevoie) sgârșciuri și stări ner-

## Epilepsie

voase, se ceară broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main. 24—52

# „THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Execuționează **asigurări pe viață** pe lângă condițiuni foarte favorabile.

|                  |                   |
|------------------|-------------------|
| Incaso anual     | Avere proprie     |
| Cor.: 34,600.000 | Cor.: 274,000.000 |

|                   |                      |
|-------------------|----------------------|
| Dividende solvite | Despăgubiri de viață |
| Cor.: 170,000.000 | Cor.: 570,000.000    |

Agentura generală pentru Transilvania:  
**Cluj. Strada Ferencz-József Nr. 17.**

Filiala pentru Ungaria:  
**Budapesta, Strada Kossuth-Lajos nr. 4**  
în Palatul Standard. (Casa proprie).

Centrală generală:  
**Edinburg. (Anglia).**

La tipografia

»**CARMEN**«

în **Cluj**

se află de vânzare

„**ROMANA**“

(pe note)

de **Tunarul.**

Prețul unui exempl.

**2 cor. 50 fil.**

Tipografia „Carmen“ Petru P. Barițiu în Cluj.